

INFORMACJA

z wykonanego zadania na rzecz postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej

Tytuł zadania: „ <i>Analiza zmienności cech użytkowych i reprodukcyjnych oraz jakości jaj wylęgowych hodowlanych populacji wybranych rodów gęsi, na przykładzie maksymalnie: 250 sztuk gęsi lubelskich (Lu), 250 sztuk gęsi kieleckich (Ki), i 250 sztuk gęsi podkarpackich (Pd)</i> ”
--

Lp. 13 w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170 z późn. zm.)
--

Okres realizacji: 2017 r.

Głównym celem realizacji zadania na rzecz postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej było dokonanie analizy zmienności cech użytkowych i reprodukcyjnych oraz jakości jaj wylęgowych gęsi lubelskich (Lu), kieleckich (Ki) i podkarpackich (Pd). Dodatkowym celem przeprowadzonych badań była aktualna charakterystyka rasy jako rodu hodowlanego gęsi lubelskich (Lu), kieleckich (Ki) i podkarpackich (Pd). Badania były realizowane, w okresie wychowu i w okresie produkcji nieśnej stada, na hodowlanych populacjach gęsi w/w rodów na przykładzie maksymalnie 250 sztuk w każdym stadzie.

W związku z wystąpieniem na terenie Polski w IV kwartale 2016 roku ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków, gęsi utrzymywano w okresie od 03.12.2016 r. do 10.04.2017 r. w zamkniętych obiektach budowlanych (Rozporządzenie MRiRW z dnia 20 grudnia 2016 w sprawie Zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków, Dz. U. z 2016 r. poz. 2091, §1.1 p. 2a). Ptakom stopniowo skracano/wydłużano dostęp do wybiegu i odpowiednio regulowano długość dnia świetlnego oświetleniem sztucznym.

Gęsi badanych rodów cechują się przeważnie białym upierzeniem, ale bywają także osobniki z pojedynczymi szarymi piórami, nakrapiane, łaciate lub siodłate (fot. 1-5). Nogi i dziób są pomarańczowoczerwone. Głowa jest delikatna i kształtna, szyja niezbyt długa. Ponadto ptaki te charakteryzuje harmonijna budowa ciała, bardzo dobre umięśnienie i małe otłuszczenie tuszki, przy dobrym wykorzystaniu paszy. Gęsi Lu, Ki i Pd są dobrymi nioskami, a okres produkcji nieśnej trwa 20 tygodni. Przeżywalność tych ptaków jest bardzo dobra, powyżej 93 % w okresie wychowu i powyżej 92 % w okresie produkcji nieśnej.

Gęsi podkarpackie (Pd)

Gęsi podkarpackie (Pd) do 8 tygodnia odchowu cechowały się intensywnym tempem wzrostu i gęsiory osiągnęły masę ciała 3,85 kg a gęsi 3,34 kg. W kolejnych czterech tygodniach odchowu tempo to było nieco wolniejsze i ptaki przyrosły odpowiednio o 0,54 kg i 0,44 kg. Stosunkowo długi grzebień mostka gęsiorów 15,74 cm i gęsi 14,77 cm był obłożony mięśniami piersiowymi o grubości odpowiednio 2,17 cm i 2,04 cm (fot. 1 i 4). Świadczy to o bardzo dobrej mięsności gęsi tej grupy. Gęsi Pd zniosły w okresie 20 tygodni produkcji 38,04 jaj o masie 170 g. Wysoko oceniono jakość jaj wylęgowych gęsi Pd, albowiem zapłodnienie wynosiło 93,15 % a wskaźnik wylęgowości z jaj nałożonych 62,98 %.

Fot. Ewa Gornowicz

Fot. 1. Gęsi podkarpackie (Pd) cechują się stosunkowo długim grzebieniem mostka i tułowiem, czerwono-pomarańczowym dziobem i łapami oraz przeważnie białym upierzeniem, jednakże bywają osobniki biało-szare (łaciate, siodłate)

Gęsi lubelskie (Lu)

Gęsi lubelskie (Lu) w 12 tygodniu chowu charakteryzowały się najwyższą masą ciała, gęsiory ważyły 4,40 kg a gęsi 3,70 kg. Mięśnie piersiowe zarówno samców, jak i samic były bardzo dobrze wykształcone i ich grubość w 12 tygodniu odchowu wynosiła odpowiednio 1,95 cm i 1,86 cm (fot. 2). Natomiast od gęsi Lu uzyskano w okresie 20 tygodni produkcji nieśnej 39,40 jaj o masie 174 g przy zapłodnieniu 89,70 % i wskaźniku wylęgowości z jaj nałożonych 60,06 %.

Fot. Ewa Gornowicz

Fot. 2. Gęsi lubelskie (Lu) cechują się dobrze wykształconymi mięśniami piersiowymi, pomarańczowo-czerwonym dziobem i łapami oraz białym upierzeniem

Gęsi kieleckie (Ki)

Gęsi kieleckie (Ki) ogółem (samce + samice) cechowały się niższą masą ciała 3,34 kg w 8 tygodniu i 3,82 kg w 12 tygodniu odchowu, stosunkowo krótkimi skrzydłami (16,85 cm) oraz mostkiem (15,05 cm), czyli drobną ale zwartą sylwetką (fot. 3 i 5). Natomiast mięśnie piersiowe były bardzo dobrze uformowane o grubości 1,97 cm. Ptaki te cechowały się gorszymi wynikami w okresie reprodukcji. Mianowicie zniosły w okresie 20 tygodni produkcji 31,48 jaj o masie 161 g i zapłodnieniu 93,58 % oraz wskaźniku wylęgowości z jaj nałożonych 64,00 %.

Fot. Sebastian Nowaczewski

Fot. 3. Para (samiec i samica) gęsi kieleckich (Ki), cechujących się drobną, ale zwartą sylwetką i pomarańczowo-czerwonym dziobem i łapami oraz białym upierzeniem

Populacje gęsi Lu, Ki i Pd charakteryzują się bardzo dobrą przeżywalnością, zarówno w okresie wychowu (powyżej 93,03 %), jak i reprodukcji (powyżej 91,98 %) – dlatego też są predysponowane szczególnie do chowu ekstensywnego: przydomowego, gospodarstw agroturystycznych czy chowu zgodnego z wymogami rolnictwa ekologicznego.

Fot. Ewa Gornowicz

Fot. 4. Gęsi podkarpackie (Pd) nadają się do chowu drobnotowarowego ze względu na uzyskiwane wyniki użytkowości, przede wszystkim wysoki wskaźnik przeżywalności

Przeprowadzona w 2017 roku analiza zmienności cech użytkowych, reprodukcyjnych i jakości jaj wylęgowych hodowlanych populacji gęsi lubelskich (Lu), kieleckich (Ki) i podkarpackich (Pd) utrzymywanych *in situ* w Stacji Zasobów Genetycznych Drobiu Wodnego w Dworzyskach (IZ PIB ZD Kołuda Wielka) wykazała, że wartości badanych parametrów kształtują się na dobrym, nieznacznie zróżnicowanym poziomie.

Fot. Sebastian Nowaczewski

Fot. 5. Gęsi kieleckie (Ki), jak i pozostałe krajowe gęsi odmian południowych bardzo dobrze sprawdzają się w warunkach chowu ekstensywnego

Wyniki te wskazują, że badania należy kontynuować w następnych latach. Monitoring cech użyteczności w okresie wychowu, reprodukcji oraz ocena jakości jaj w kolejnych pokoleniach gęsi Lu, Ki i Pd umożliwiłyby ocenę poziomu trwałości (dziedziczenie) niektórych cech charakterystycznych dla omawianych ras gęsi, co z kolei pozwoliłoby określić efektywność stosowanych programów hodowlanych w tych małych populacjach.